

Poznań, w marcu 2011 roku

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZESPOŁU DS. OCENY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA NA WYDZIALE BIOLOGII UAM

Przystąpienie Polski do Procesu Bolońskiego i Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego uruchomiło w naszym kraju proces modernizacji systemu edukacji na wszystkich poziomach, w tym także na poziomie akademickim.

Zgodnie z zarządzeniami Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 11 lutego 2010 roku (Nr 130/2009/2010 oraz 131/2009/2010) Rada Wydziału Biologii UAM, uchwałą z dnia 19 marca 2010, powołała Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia z dwoma zespołami: Zespołem ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i Zespołem ds. Oceny Jakości Kształcenia. Ten ostatni powstał z działającego już wcześniej na Wydziale (od grudnia 2008 do marca 2010 roku) Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

W skład Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia na Wydziale Biologii UAM weszły następujące osoby:

- prof. UAM dr hab. Maria Wojterska;
- prof. UAM dr hab. Małgorzata Garnczarska;
- dr Olgierd Stobienia;
- mgr Franciszek Kornobis;
- lic. Natalia Jakubowska

oraz prof. UAM dr hab. Alicja Budnik jako przewodnicząca.

Zarządzenie Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 11 lutego 2010 roku (Nr 130/2009/2010) określiło zadania wydziałowych zespołów ds. oceny jakości kształcenia w sposób następujący:

- przeprowadzenie ewaluacji (audytu wewnętrznego) stanu wyjściowego na wydziałach wg wytycznych Rady ds. Jakości Kształcenia;
- monitoring wprowadzania rekomendacji Rady ds. Jakości Kształcenia dla poprawy jakości kształcenia na wydziale;
- coroczne przeprowadzanie ewaluacji jakości kształcenia wg rekomendacji Rady ds. Jakości Kształcenia;
- koordynacja ankietyzacji;
- coroczne przedstawienie komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia rezultatów oceny jakości kształcenia na wydziale i przedstawienie wskazówek dotyczących planu naprawczego dla poprawienia jakości kształcenia.

W związku z powyższym, w roku akademickim 2009/2010 członkowie Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia na Wydziale Biologii UAM przeprowadzili wśród studentów wszystkich kierunków studiów stacjonarnych ankietę oceniającą zajęcia dydaktyczne oraz osoby je prowadzące. Ankiety te wraz z opracowaniem płynących z nich wyników przekazane zostały Dziekanowi ds. Studenckich Wydziału Biologii.

Ponadto, w roku 2010, po uprzednim przeszkoleniu na seminarium przygotowanym przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia w dniu 14 kwietnia 2010, ZOJK przeprowadził ewaluację (audyt wewnętrzny) wyjściowego stanu jakości kształcenia na studiach stacjonarnych Wydziału Biologii – na podstawie ujednoczonych dla wszystkich wydziałów

UAM arkuszy oceny własnej zaproponowanych przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia.

Poniżej przedstawiamy raport z tych badań.

Raport Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia z badania jakości kształcenia na Wydziale Biologii UAM

I. Wstęp

Arkusze oceny własnej wydziału przygotowane przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia obejmowały osiem obszarów :

1. Programy nauczania.
2. Metody kształcenia i oceniania.
3. Organizacja studiów.
4. System informacyjny.
5. Kadra nauczająca.
6. Warunki techniczne realizacji zajęć dydaktycznych.
7. Formy promocji i oceny jakości kształcenia.
8. Środki wsparcia.

Celem badania było określenie stanu wyjściowego procesu kształcenia na Wydziale Biologii w związku z wprowadzaniem Krajowych Ram Kwalifikacji.

II. Analiza wyników pierwszego Arkusza Oceny Jakości Kształcenia

Badania dotyczyły w zasadzie roku akademickiego 2009/2010, jednak w przypadku oceny programów nauczania, elementów metod kształcenia i oceniania (np. zestawienia ocen) oraz organizacji studiów (np. uznawania kwalifikacji, mobilności studentów) obejmowały rok 2008/2009 i ewentualnie 2007/2008 (w przypadku oceny mobilności studentów – pięciolatkę 2005/06 – 2008/09). W kilku przypadkach możliwości szczegółowych i wnikliwych ocen były ograniczone ze względu na zbiorczy charakter zgromadzonych na Wydziale informacji (np. na temat mobilności studentów).

W okresie sprawozdawczym na Wydziale Biologii realizowano 22 programy nauczania na 4 kierunkach (uwzględniając kierunek: Biologia i Ekologia na studiach doktoranckich). Część wyników przedstawiono dodatkowo w formie prezentacji programu PowerPoint jako Suplement do Raportu.

Słabe strony procesu kształcenia na Wydziale Biologii UAM:

- Brak opisów w kategoriach efektów kształcenia dla programów nauczania i poszczególnych przedmiotów na wszystkich kierunkach poza kierunkiem Ochrona Środowiska (bez specjalności oraz specjalność: hydrobiologia i ochrona wód – dla I stopnia oraz wszystkie specjalności – dla II stopnia).
- Brak opisów procedur ewaluacyjnych (formujących i końcowych) dla poszczególnych programów nauczania.

- Brak poprawnych opisów metod kształcenia oraz metod oceny dla realizowanych przedmiotów.
- Zbyt mała liczba przedmiotów prowadzonych w języku angielskim (suplement do raportu, przezrocze: 15)
- Na Wydziale nie prowadzi się studiów międzynarodowych
- Zbyt mała liczba przedmiotów do wyboru przez studenta na I i II stopniu studiów.
- Brak na Wydziale stałych Rad Programowych. Funkcjonują jedynie: Międzywydziałowa Rada Programowa kierunku Ochrona Środowiska na UAM oraz Komisje Programowe powoływane na czas określony przez Radę Wydziału.
- Brak e-learningu.
- Mała mobilność studentów I i II stopnia studiów (suplement do raportu – przezrocze 18).
- Jeden koordynator ECTS obsługuje zbyt dużą liczbę programów.
- Znaczną liczbę wykładów prowadzą niesamodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni (suplement do raportu – przezrocza: 16 i 17).
- Nie wymaga się od doktorantów i młodszych pracowników naukowo-dydaktycznych udokumentowanego przygotowania pedagogicznego do prowadzenia zajęć ze studentami.
- Brak rozporządzenia Dziekana dotyczącego hospitacji zajęć.
- Niewystarczający jest stopień wdrożenia systemu USOS (wprowadzenie wykładowców, programów, sylabusów, rejestracja na przedmioty, sprawdzanie cen oraz wypełnianie protokołów on-line).

Dobre strony kształcenia na wydziale Biologii UAM:

- Na kierunku Ochrona Środowiska (bez specjalności oraz specjalność: hydrobiologia i ochrona wód – dla I stopnia oraz wszystkie specjalności – dla II stopnia) stworzono opisy programów w kategoriach efektów kształcenia. Na kierunku tym metody kształcenia dobrane są odpowiednio do założonych i opisanych efektów uczenia się dla programów i przedmiotów; dodatkowo dla przedmiotów odpowiednio dobrane są metody oceny.
- Dla wszystkich programów nauczania dostępne są tradycyjne opisy efektów uczenia się w języku polskim oraz dla większości – w angielskim. Sylabusy dostępne są zarówno w formie drukowanej w dziekanacie, jak również w Internecie.
- Tematyka zdecydowanej większości prac licencjackich i magisterskich jest związana ze specjalnością studiów.
- Funkcjonują różnorodne formy uczenia się przez całe życie (LLL).
- Studenci I i II stopnia uczestniczą w badaniach naukowych.
- Na wydziale funkcjonują formy uznawania kwalifikacji zdobytych poza formalnym systemem kształcenia.
- Na III stopniu studiów dość duża liczba studentów wyjeżdża na uczelnie zagraniczne (Suplement do raportu – przezrocze 18)
- Wydział aplikuje o środki finansowe na dydaktykę.
- Prowadzone są ankiety oceniające jakość kształcenia oraz ankiety absolwenta.
- Wydział posiada dobre warunki techniczne realizacji zajęć dydaktycznych (wyposażenie sal w środki audiowizualne, dostęp do bibliotek).
- Prawie 90% doktorantów otrzymuje stypendia.

- Wydział zapewnia także wsparcie dla studentów niepełnosprawnych (stypendia, zapomogi, opłaty dla opiekunów, infrastruktura budynku jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych).

Pozostałe obserwacje:

- Zastanawiające rozkłady średnich ocen ze studiów oraz ocen z prac dyplomowych (suplement do raportu, przezrocza: 7-14).
- W niewielkim stopniu przekraczane są minima godzinowe określone w standardach kształcenia (na większości kierunków i specjalności I stopnia studiów o mniej niż 5%), większe przekroczenia odnotowano dla II stopnia studiów (do 25%).

III. Wnioski WZOJK i propozycje działań na rzecz poprawy jakości kształcenia na Wydziale Biologii:

- Weryfikacja istniejących programów nauczania na poszczególnych kierunkach i specjalnościach. Opracowanie opisów programów w kategoriach efektów kształcenia. Koordynacja programów pod kątem treści programowych, zgodności efektów kształcenia z założeniami dla danej specjalności, kierunku i poziomu studiów. Likwidowanie tzw. „białych plam” (efektów kształcenia, które nie zostały uwzględnione w żadnym z przedmiotów danej specjalności) oraz nadmiaru zajęć prowadzących do uzyskania tych samych efektów kształcenia.
- Zwiększenie oferty przedmiotów prowadzonych w języku angielskim.
- Wprowadzenie bogatszej oferty zajęć do wyboru.
- Opracowanie opisów procedur ewaluacyjnych (formujących i końcowych).
- Przeprowadzenie szkolenia dotyczącego konstruowania sylabusów w kategoriach efektów kształcenia, zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji.
- Stworzenie stałych komisji programowych
- Zwiększenie liczby koordynatorów ECTS.
- Weryfikacja przypisywania punktów ECTS – przeprowadzenie ankiety wśród studentów na temat relacji między liczbą punktów ECTS a nakładem ich pracy.
- Opracowanie modelowego programu studiów na wydziale
- Wdrożenie systemu USOS jako narzędzia niezbędnego do zarządzania procesem dydaktycznym
- Dołączenie do Wydziałowego Zespołu Oceny Jakości Kształcenia specjalistów – dydaktyków (z Wydziałowej Pracowni Dydaktyki)
- Wdrożenie możliwych do wykorzystania na Wydziale form e-learningu
- Poprawa mobilności studentów
- Wprowadzenie systemu motywacyjnego dla pracowników i hospitacji zajęć